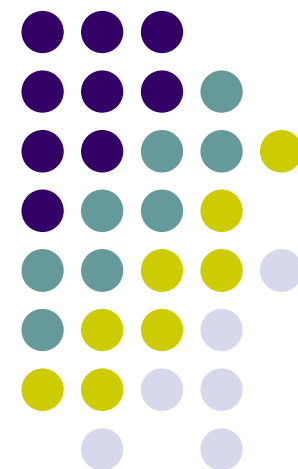

לומדים – מרמים - לומדים לרמות כנס במרכז לאתיקה בירושלים

3 בדצמבר 2006
יושר אקדמי – יואל חשין

יושר אקדמי - מבנה הרצאה ויעדים להמשך פעילות

- .1 להעלות על סדר היום בשיח החינוכי בישראל את הבעייתיות המשתקפת מתופעת ההעתקות, וכן להציע התמודדות עם התופעה בכלים של הכתיבה האקדמית.
- .2 להדגיש את הבעייתיות באופן שבו מתמודדים המנגנונים הפורמליים במוסדות להשכלה הגבוהה עם תופעת ההעתקות, ולהציע תחתם מנגנונים ראויים וחינוכיים יותר.
- .3 להציג את הקשר בין חוסר יושר בקרב סטודנטים, לבין חוסר יושר בחברה בישראל, וכפועל יוצא את החשיבות שבחינוך ערכי של הסטודנטים.

מחקר תיאורטי ביושר אקדמי כלי עבודה (ארה"ב)

● מחקרים אמפיריים (שאלונים) המודדים:

- היקפי עבירות
- גורמים אינדיבידואליים להיקף התופעה
- גורמים קונטקסטואליים להיקף התופעה
- גורמים הקשורים לאיכות ההשכלה הגבוהה

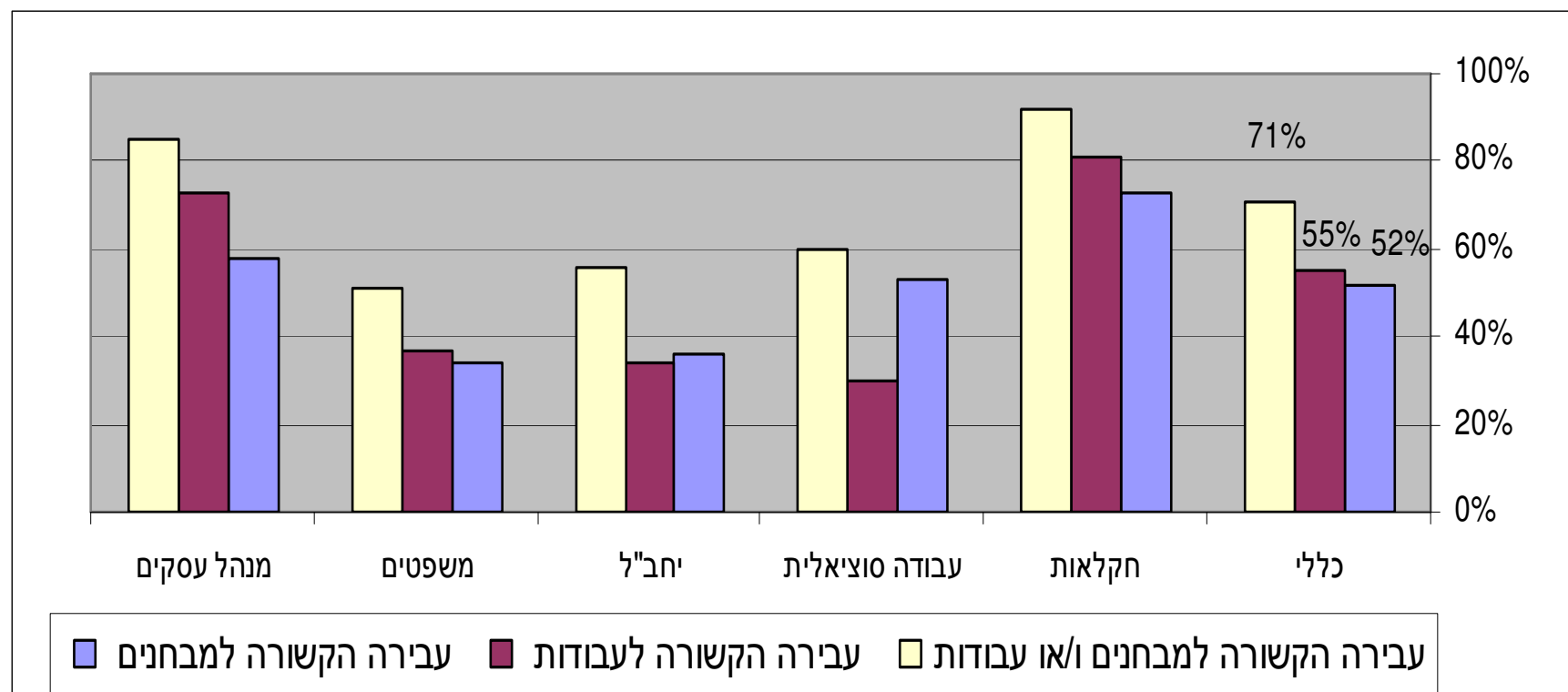
● פעילויות חשובות נוספות

- שיחות עם סטודנטים ועם אנשי מערכת (אנשי סגל אקדמי, ממונים על ועדות משמעת, תובעים ונתבעים).
- פסקי דין של ועדות משמעת, פרוטוקולים של ועדות הוראה, ודוחו"ת לשינוי תקנוני משמעת.

היקף התופעה – מחקר 1

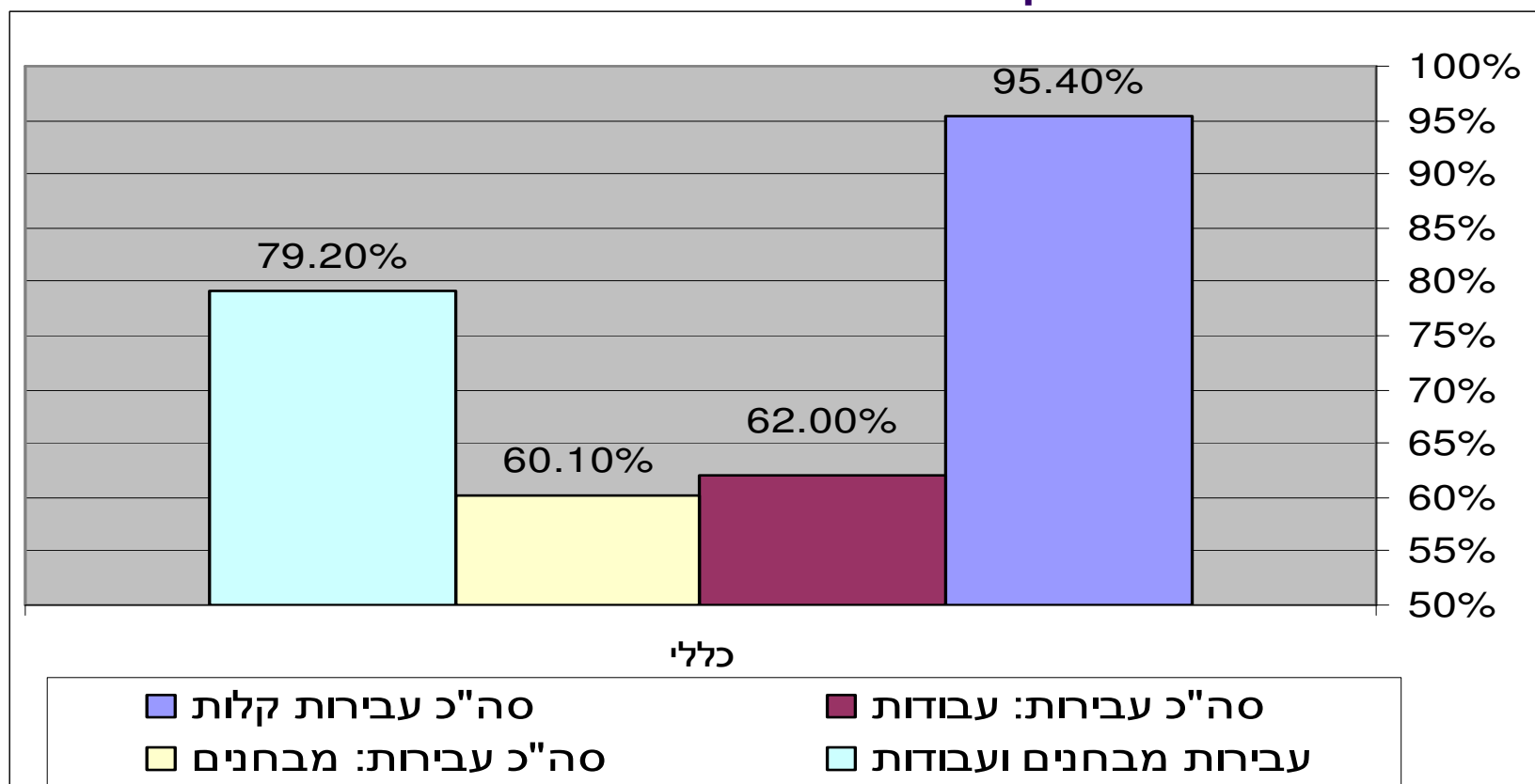
722 סטודנטים הלומדים בפקולטות שונות במוסד אחד אביב 2002

היקף התופעה – מחקר 2

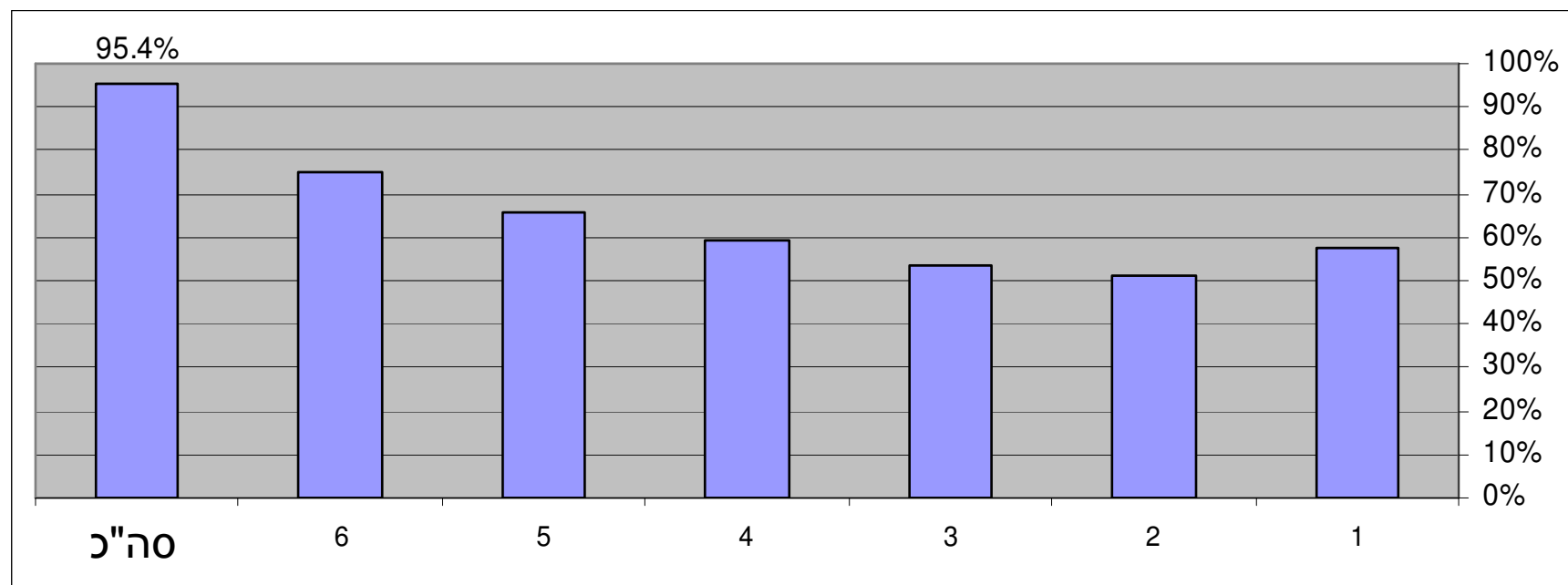

788 סטודנטים מתשע פקולטות למשפטים בתשעה מוסדות שונים – אביב 2005

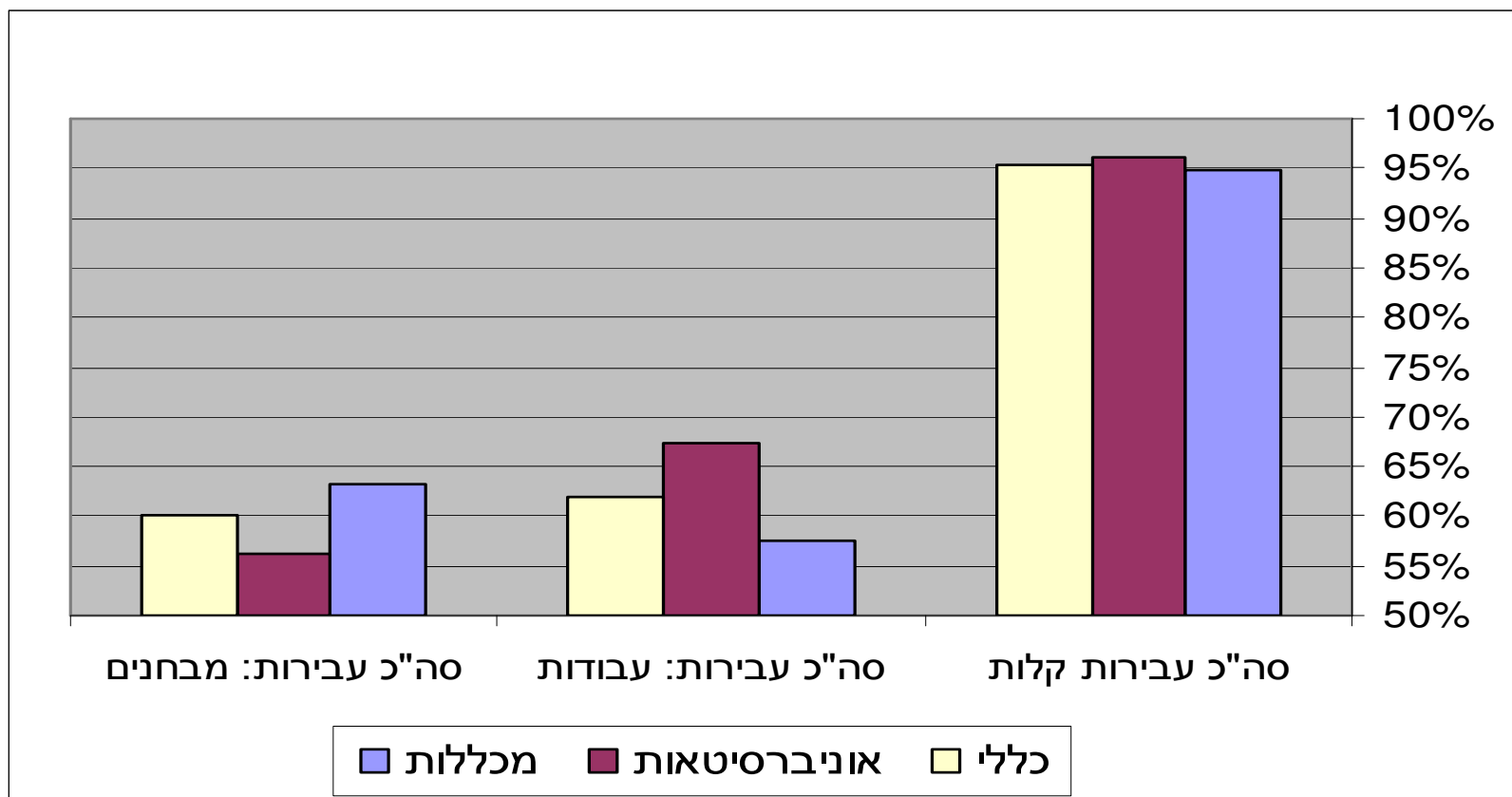

היקפי העתקות – "עבירות קלות"

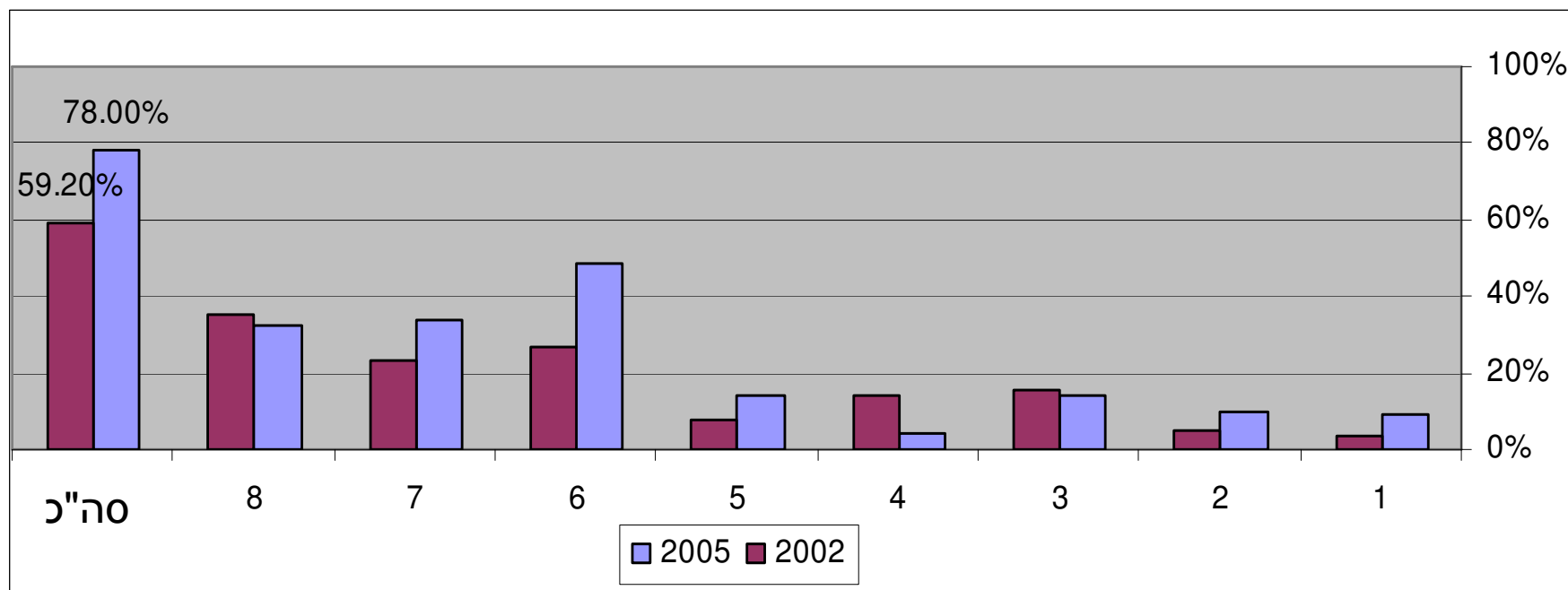

1	הכנסתי מקורות לרשימה ביבליוגרפית למרות שלא קראת או עיינתי בהם.	4	בעבודה המוגבלת במקום, חרגתי באמצעות "טריקים בתוכנת "word"
2	ציטטתי מספרות קיימת מבלי לציין את המקור הביבליוגרפי	5	מסרתי את עבודתי לחבר מתוך ידיעה שהוא יעתיקה (באופן חלקי או מלא)
3	בעבודה המוגבלת במילים חרגתי ממכסת המילים המותרת	6	עבודתי לחבר למרות החשש שהוא יעתיקה (באופן חלקי או מלא)

השוואה בהיקפי העתקות בין הלומדים במכללות לבין הלומדים באוניברסיטאות

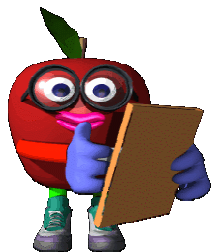
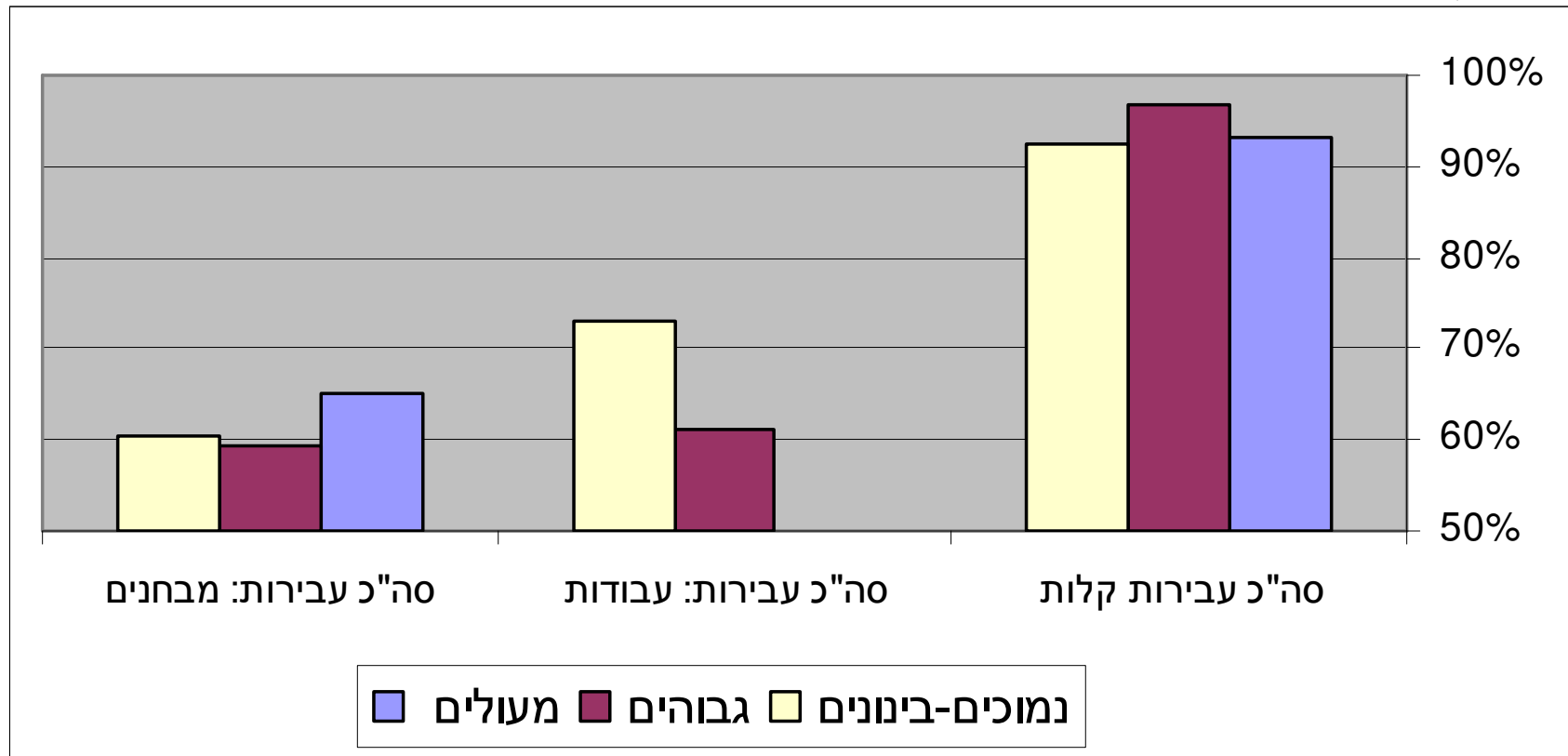

השוואה בין היקפי העתקות בשנת 2002 לבין היקפי העתקות בשנת 2005 בפקולטה למשפטים

העתקתי בבחינה	5	הכנסתי חומר אסור לבחינה מבלי לעשות בו שימוש	1
שכתבתי עבודה מחבר	6	הסתייעתי בחבר בזמן בחינה	2
העתקתי בעבודה	7	הסתייעתי בתשובות של אחרים ע"י הצצה למבחניהם	3
סייעתי לחברים בשעת מבחן	8	החבאתי חומר מחוץ לכיתה לשעת בחינה	4

גורמים אינדיווידואליים ממוצע ציונים

היקף התופעה - גורמים קונטקסטואליים

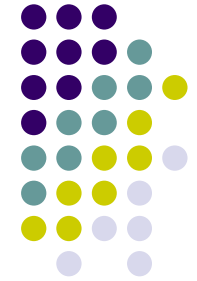
● פיקוח חיצוני

- עוצמת אכיפה
- חומרת ענישה

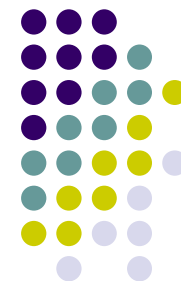
● נורמות סטודנטיות

- נורמות מוסר סביבתיות
- נורמות מוסר אישיות
- נאמנות לסטודנטים לעומת נאמנות לאנשי הסגל

גורמים הקשורים לאיכות ההשכלה הגבוהה

- עומס בלימודים
- לחץ להשגת ציונים גבוהים
- היבטים שונים של איכות ההוראה

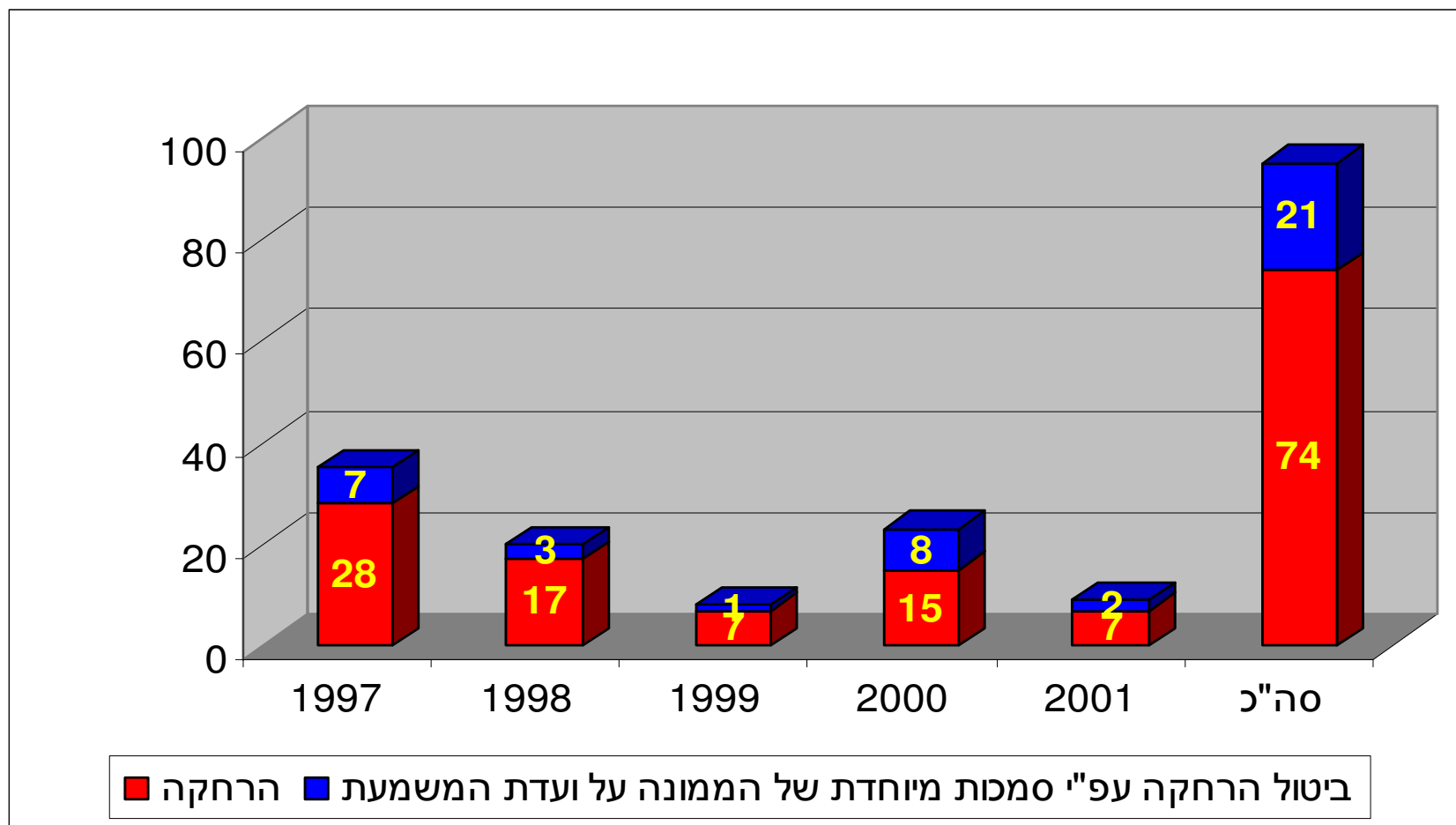

המנגנון הפורמלי הקיים – מנגנון "משמעותי משפטי"

- החוק (תקנון המשמעת)
- מערכת האכיפה (אנשי סגל, מפקחים ועוזרי הוראה)
- בתי המשפט (הממונה על ועדת המשמעת, ועדת הערעורים, בתי המשפט האזרחיים)

ועדת משמעת – היקפי הרחקות מהאוניברסיטה בגין העתקות בבחינות ובעבודות - 2002

חסרונות הקיימים בתקנוני המשמעת

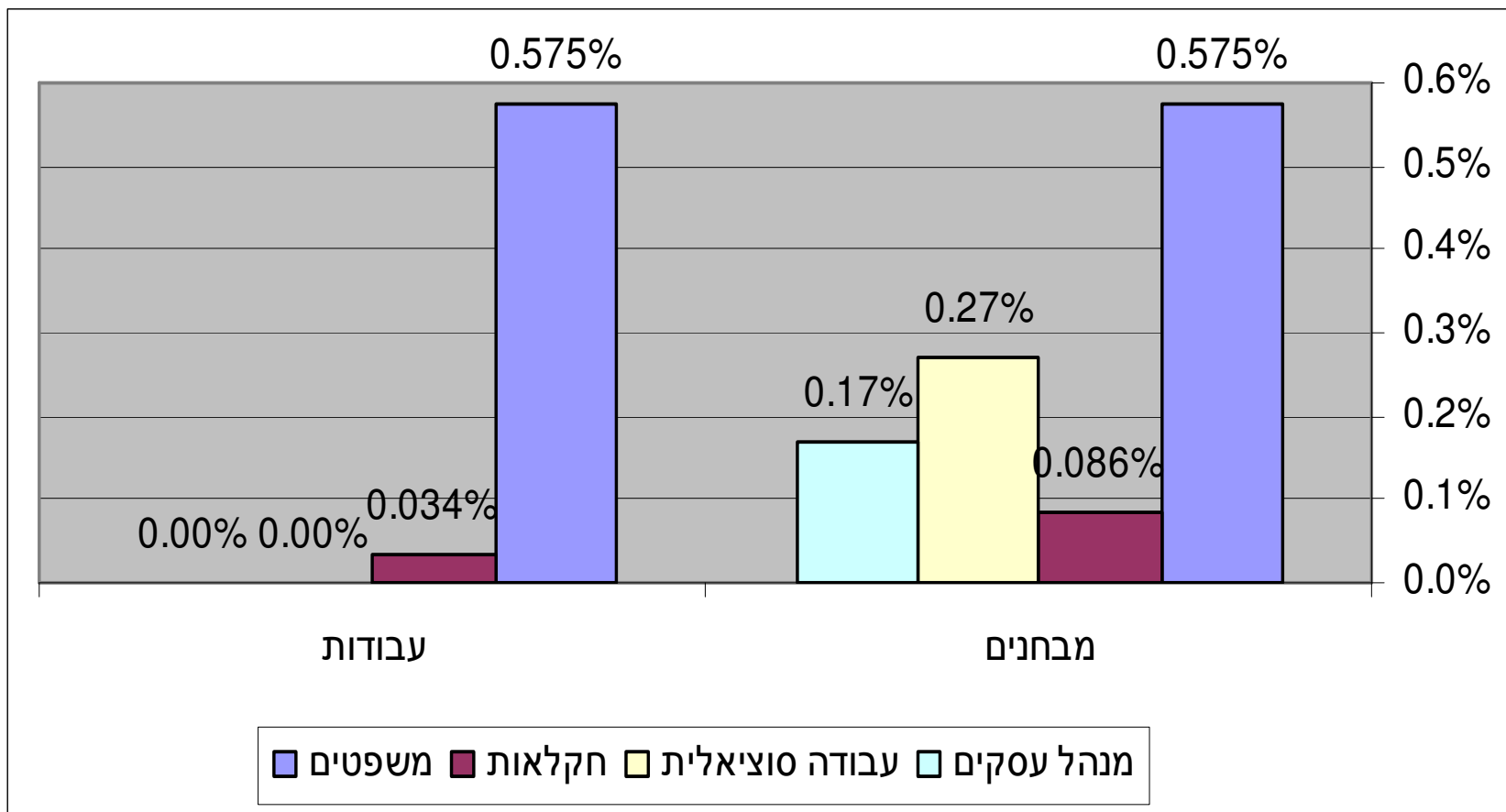
- חסרונות הקשורים לטרמינולוגיה מיושנת ובלתי קומוניקטיבית.
- חסרונות הקשורים למידת הנגישות של הסטודנטים לכללי המשמעת.
- חסרונות הקשורים למידת ההבנה, ההפנמה והקבלה של כללי המשמעת, ובעיקר של הערכים המונחים בבסיסם.
- חסרונות הקשורים לריחוק רגשי מכללי המשמעת ובעיקר מהערכים המונחים בבסיסם.

חסרונות הקיימים בוועדות המשמעת

- ניתוק מהווייה סטודנטיאלית אותנטית.
- הליכים פרוצדוראליים מורכבים ומפרכים.
- התייחסות מזלזלת, אדישה ולעתים מפוחדת מצידם של סטודנטים ומרצים לוועדת המשמעת.
- מתן עונשים לחלק מצומצם ביותר של הסטודנטים המעוולים.
- חוסר אפקטיביות של ועדות המשמעת הלכה למעשה.
- חוסר שוויוניות באכיפה, ויצירת תחושה קשה של אפליה.

יחס משוער בין היקף העולים לועדת המשמעת לבין היקף העבריינים - 2002

דרכים למיגור התופעה משולש המלצות מקדמי

- קבלת החלטה חד משמעית ונחרצת להתמודדות עם התופעה בעוצמה ראויה, והתייחסות ליושר אקדמי ככזה שאינו פוחת בחשיבותו מתכני הקורסים עצמם.
- שיתוף פעולה מלא בין כל הגורמים במערכת: אנשי סגל מנהלי; אנשי סגל קבוע; מורים מן החוץ; מפקחים וגם סטודנטים.
- התמודדות עם התופעה במגוון של דרכים יצירתיות וחדשניות והתייחסות אליה בפרספקטיבה של איכות ההשכלה הגבוהה ו"אתוס הקומבינה" בישראל.

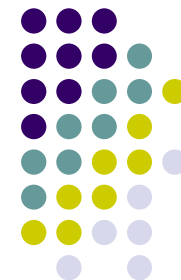
דרכים למיגור התופעה: עניינים הקשורים לאיכות ההשכלה - על קצה קצהו של המזלג

- מעבר מגישות המקדשות את הציונים לגישות המציעות מגוון של דרכים נוספות שבהן יכולים הסטודנטים להרחיב את השכלתם ולפתח את כישוריהם.
- הקפדה על הוראה משובחת, מאתגרת, מעניינת ומכבדת.

דרכים למיגור התופעה: מעבר מגישה משמעתית משפטית לגישה ערכית קהילתית

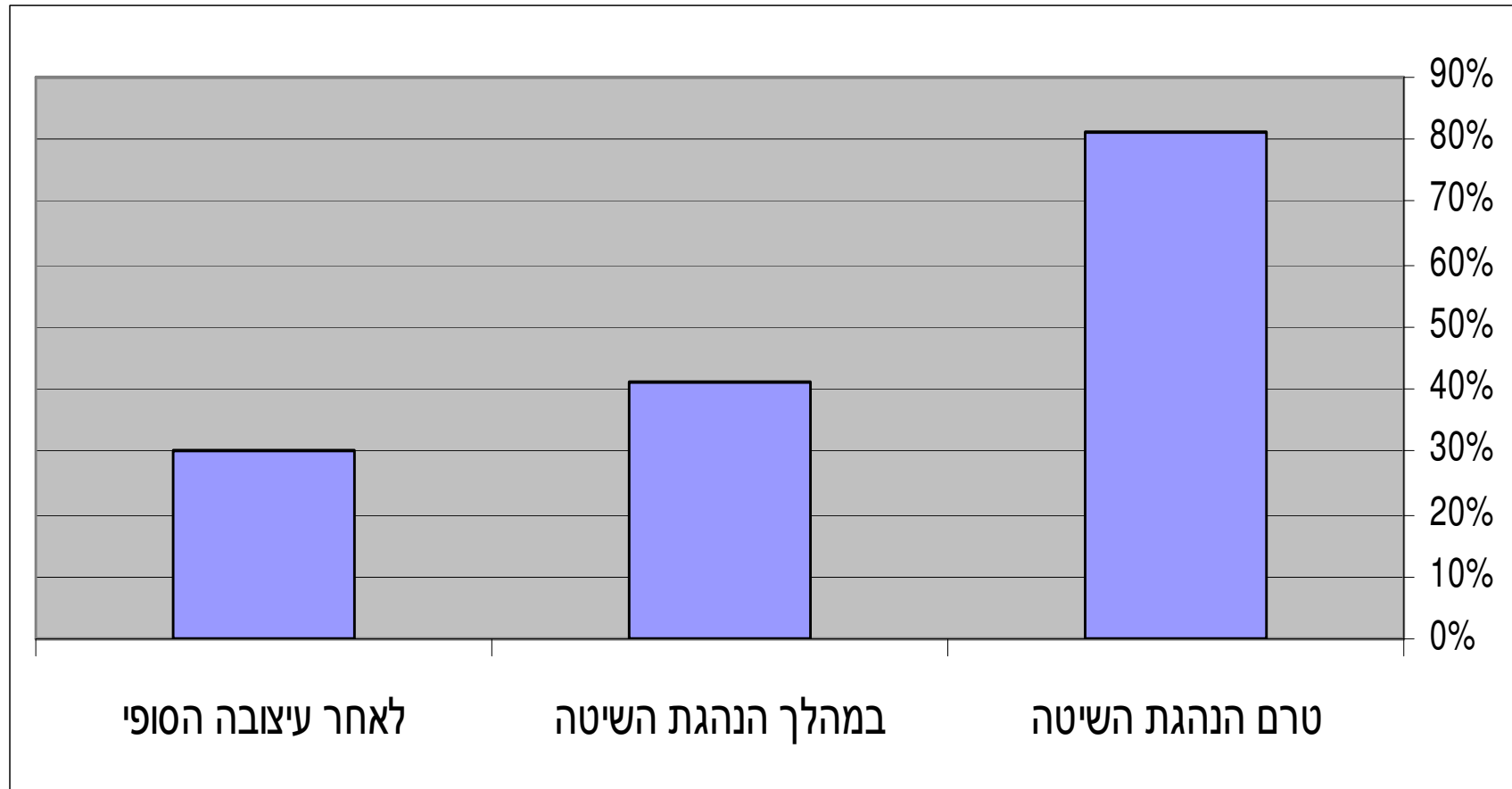
- שינוי פניו של המנגנון המשמעותי - משפטי באוניברסיטה
 - תקנוני משמעת
 - ועדות משמעת
- העתקת הדגש מכלים של פיקוח חיצוני לכלים של פיקוח פנימי ויצירת אקלים של יושר אקדמי במוסד האקדמי
- שיתוף סטודנטים בהתוויית כללי היושר האקדמי

שיטות שהוכחו בארה"ב כמקדמות ערכים של יושר אקדמי

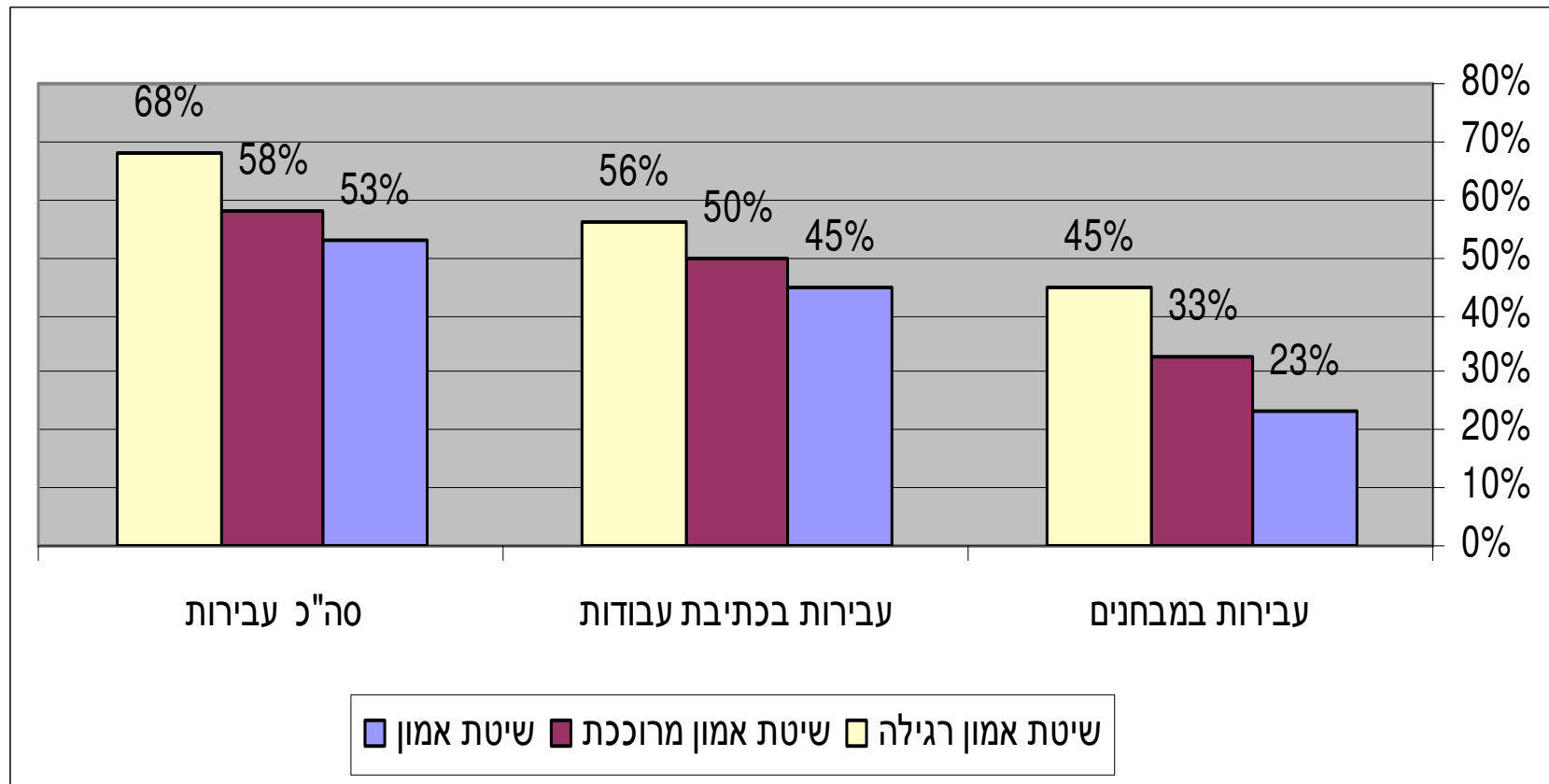
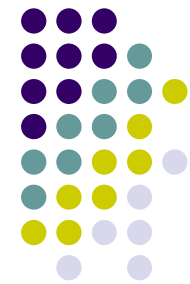

- שיטת האמון
- שיטת אמון מרוככת
- שיטות המקדמות אקלים של יושר אקדמי באוניברסיטה

ארה"ב: ממצאים מהמחקר הראשון שנערך בשנת 1956 – שיטת האמון

ארה"ב: היקפי העתקות בשיטות השונות 2000

ארה"ב: היקפי העתקות בשיטות השונות

מספר הסטודנטים שדווחו על שלוש העתקות חמורות במבחן 2000

